

ปกิณกะ: (Miscellany)

www.relepac.com

การประชุมผู้นำศาสนาเพื่อสันติภาพ
ในประชาคมอาเซียน

Interfaith Dialogue of Religious Leaders for Peace in Asean Community

กองบรรณาธิการ

บทนำ

การประชุมผู้นำศาสนาเพื่อสันติภาพในประชาคมอาเซียน ครั้งที่ 1 เรื่อง ชันติธรรมทางศาสนา โดยมีผู้นำศาสนาจาก 10 ประเทศในประชาคมอาเซียน 80 คน รวมถึงคนไทยร่วมงานประมาณ 500 คน ที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้เริ่มอย่างเป็นทางการแล้วเมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ.นี้ และจะดำเนินไปจนถึงวันที่ 29 ก.ย. โดยมีสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เป็นประธาน

นายพนรัตน์ เบญจวัฒนานันท์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้กล่าวรายงานการจัดการประชุมว่า 1 ใน 3 เสาของการสร้างประชาคมอาเซียน คือ การบูรณาการทางด้านสังคมและวัฒนธรรมผ่านการสร้างประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community) แห่งอาเซียนและในการก้าวเข้าสู่ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมแห่งอาเซียน นั้น จำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม และกรอบวิคิดิตรวมไปถึงการดำเนินชีวิตที่มีลักษณะจำเพาะในบริบทของแต่ละสังคม

ในการนี้สมเด็จพระมหาธีรราชมิ่งคณาจารย์ได้ให้คติเตือนใจโดยขอให้การประชุมครั้งนี้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขแห่งประชาชน เพื่อสันติสุขแห่งประชาชาติ และเพื่อสามัคคีสุขแห่งอาเซียน อย่างไรก็ตามในสาส์นสมเด็จพระมหาธีรราชมิ่งคณาจารย์ได้ให้ความหมายของ “ขันติธรรมทางศาสนา” หลายประการแต่ที่น่าสนใจน่าจะไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมคือความเป็นผู้มีใจกว้างทางศาสนา พร้อมทั้งจะยอมรับและสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติกับเพื่อนมนุษย์ผู้มีศาสนาและวัฒนธรรมแตกต่างกัน

เช่นเดียวกันนายสุวัฒน์ ตันยวรรธนะ รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรีกำกับดูแลสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้อ่านสาส์นในนามรัฐบาลไทย โดยได้ยกปฏิญญายูเนสโกว่าด้วยขันติธรรมก็ได้หมายความว่าความเปิดใจกว้างเช่นเดียวกัน พร้อมกับระบุว่า ขอขอบคุณสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) และ มจร ภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาลไทยและมหาเถรสมาคม และขอชื่นชมต่อหลักสูตรปริญญาโทสาขาสันติศึกษาพร้อมทั้งกรรมการดำเนินการจัดงานทุกคนและยินดีกับผู้นำศาสนาในประชาคมอาเซียนที่มุ่งมั่นสร้างสันติสนทนาเพื่อสันติภาพครั้งนี้

ขณะที่ศาสนานายอาศิส พิทักษ์कुมล จุฬาราชมนตรี ก็ได้ระบุถึงขันติธรรมทางศาสนาในลักษณะเดียวกันความว่า อิสลามเป็นหนึ่งในศาสนาสากลที่มีศาสน์เพื่อมวลมนุษยชาติ ส่งเสริมให้เกิดสันติภาพที่มั่นคงสงบพื้นพิภพ เรียกร้องให้มนุษยชาติอยู่ร่วมกันด้วยความสันติ ขันติธรรม และฉันทมิตร มิให้นำความแตกต่างทางเชื้อชาติ สีผิว ภาษาและลัทธิทางความเชื่อขอบุคคลมาเป็นกำแพงกั้นในการอยู่ร่วมกัน จึงไม่เป็นการอันควรที่จะให้ความแตกต่างดังกล่าวเป็นบ่อเกิดหรือเหตุแห่งความขัดแย้งและความแตกแยกให้หมู่มนุษยชาติ

และอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้ร่วมเสวนาหรือผู้ปาฐกถาได้แนะนำก็คือไม่ควรปล่อยให้หนักการเมืองนำศาสนาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์อย่างเช่นพระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร. อธิการบดี มจร ประธานกรรมการบริหารสมาคมสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก พร้อมกันเสนอว่าการจัดเสวนาครั้งนี้จะไม่ใช่เป็นครั้งสุดท้ายจะต้องมีแนวทางในการร่วมกันทำงานต่อไป พร้อมกันนี้ต้องอาศัยสื่อความร่วมมือให้คนระดับรากหญ้าได้รับทราบและเข้าใจร่วมกัน

อย่างไรก็ตามในช่วงของการเสวนาผู้นำทั้ง 5 ศาสนามีความเห็นตรงกันว่า ไม่ควรนำศาสนามาเป็นเครื่องมือสร้างความขัดแย้ง อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ศึกษาศาสนาตนเอง แต่ต้องเคารพยอมรับเข้าใจศาสนาอื่นๆ ไม่ใช่ความรุนแรงทุกประการในทุกกรณี และไม่ให้การเมื่อนำใช้ศาสนาไปใช้ในการแสวงหาอำนาจหรือผลประโยชน์ ถึงอาเซียนจะแตกต่างกันในเรื่องของศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี แต่เราคือมนุษยร่วมโลกกัน....อยู่ร่วมกันในความแตกต่าง หรือเรียกว่าเอกภาพในความแตกต่าง

ขันติธรรมทางศาสนากับสันติภาพโลก

ก้าวแรกของผู้นำ 5 ศาสนาในภูมิภาคประชาคมอาเซียน 10 ประเทศจำนวน 80 ชีวิตเดินทางมาร่วมประชุมผู้นำศาสนาเพื่อสันติภาพในประชาคมอาเซียน ครั้งที่ 1 เรื่อง ขันติธรรมทางศาสนา ระหว่างวันที่ 24-29 กันยายน พ.ศ.2557 ที่โรงแรมคลาสสิก เคมีโอ จ.พระนครศรีอยุธยา และที่ หอประชุม “มวก 48 พรรษามหาวิชราลงกรณ” มจร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ได้เดินทางไปทัศนศึกษาในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและเยี่ยมชมชุมชนชนกภูมิเงินประกอบด้วยวัด โบสถ์คริสต์ และมัสยิด ในวันที่ 25 ก.ย.นี้ โดยได้ศึกษาและเรียนรู้บทเรียนจริงการอยู่ร่วมกันของชาวอยุธยาที่มีความเชื่อที่แตกต่างกันได้อย่างไร

จุดแรกที่ผู้นำศาสนาเข้าเยี่ยมชมคือศูนย์ท่องเที่ยวพระนครศรีอยุธยาตามด้วยอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา รวมถึงวัดพระมหาธาตุที่มีเศียรพระพุทธรูปฝังอยู่ในต้นไม้ โบสถ์คริสต์ยอเซฟที่สวยงามวิจิตรได้รับความสนใจจากผู้นำศาสนาเป็นอย่างมาก และมัสยิดตะเกียบโยคินราชมุสลิมจินดาสยามซึ่งมีการจำลองโบสถ์ตามลักษณะสถาปัตยกรรมของโบสถ์พุทธทั่วไปเป็นแท่นที่ปราศรัย เพราะมัสยิดแห่งนี้เดิมเคยเป็นวัดมาก่อน ตามด้วยวัดพนัญเชิงที่มีฝาผนังศิลปะเปอร์เซีย โดยเป็นวัดของพุทธศาสนมหายานมาก่อนภายหลังกลายเป็นวัดพุทธเถรวาท ซึ่งปัจจุบันนี้ก็ยังมีการมีพระมหากษัตริย์และมิ่งขวัญระดับบริเวณโบสถ์ แล้วอะไรที่ทำให้คนอยู่รวมกันได้ในสภาพเช่นนี้อย่างมีความสุข มัคคุเทศก์ให้คำแนะนำคือ “ความเป็นอยุธยา” โดยที่คนอยู่ต่างศาสนาได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันตั้งแต่เป็นนักเรียนและวิถีชีวิตทั่วไป โดยจะไม่มีมีการพูดกระทบกระทั่งกัน และมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมาตลอด

ขณะที่มิงชินญอร์แอนดรูว์วิชญ ัณญอนันต์ ผู้แทนศาสนาคริสต์ กล่าวว่าความจริงแล้วคนอยุธยาอยู่ร่วมกันบนสภาพที่หลากหลายทางความเชื่อมานานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาและมีความเป็นสากลหรืออินเตอร์มานานแล้ว น่าที่พื้นที่ต่างๆควรจะเป็นเอาเป็นแบบอย่างขยายพื้นที่ไปให้มาก ทั้งนี้คงเป็นเพราะวิสัยทัศน์ของผู้นำขณะนั้นคือกษัตริย์สมัยนั้นมีความใจกว้างให้อิสระทางความคิดแล้วคนระดับล่างปฏิบัติตาม

ด้านนายอุเงิน บุญยัง กรรมการอิสลามมัสยิดตะเกียโยคินราชมุสลิมจินดาสยาม กล่าวว่า ความเป็นอยุธยาคือความเป็นพี่น้องกันเกิดในประเทศเดียวกัน สามัคคีกัน ไปมาหาสู่กัน เมื่อมีงานบุญต่างๆก็ไปร่วมงานอย่างเช่นงานแต่งงานและจะไม่มีการบังคับให้มีการนับถือ

เช่นเดียวกันนายบุญเลิศ ตานีเทพ กรรมการอิสลามมัสยิดตะเกียโยคินราชมุสลิมจินดาสยาม กล่าวว่า คนย่านนี้ต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกันมาไปมาหาสู่กันตลอด โดยไม่ได้คำนึงว่าจะนับถือศาสนาอะไร ทุกคนที่มาที่มัสยิดแห่งนี้พร้อมให้การต้อนรับ

ปฏิญญาอยุธยา 2014

ยูเนสโกได้นำเสนอปฏิญญาว่าด้วย “ขันติธรรม” ระหว่างผู้แทนของมนุษยชาติในคราวประชุม ปี 2536 และเนื้อหาสำคัญตอนหนึ่ง คือ “ไม่มีขัณฑ์ ย่อมไม่มีสันติ ไม่มีสันติ ย่อมไม่มีการพัฒนาและประชาธิปไตยที่ยั่งยืน” ในขณะที่พระพุทธศาสนาได้ชื่อว่าเป็น “ศาสนาแห่งขันติธรรม”

จากอุดมการณ์ของพระพุทธศาสนาที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสในวันโอวาทปาติโมกข์ว่า “ความอดทนคือความอดกลั้นเป็นธรรมเครื่องเผากิเลสอย่างยิ่ง” เชื่อแน่วาวิถีอยุธยาจะเป็นโมเดลของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขบนสภาพที่แตกต่างกันที่มี “ขันติธรรมทางศาสนา” เป็นฐานรองรับ การประชุมครั้งนี้ ผู้นำทั้ง 5 ศาสนาเห็นชอบในปฏิญญาที่ตกลงร่วมกัน ดังนี้ คือ

1. ส่งเสริมขันติทางศาสนาตามประกาศของยูเนสโก ปี 1995 (To promote and advocate the concept of religious tolerance meaning respect, acceptance, and appreciation as found in the Declaration of Principles on Tolerance adopted by the General Conference of UNESCO 1995.)

2. จะดำเนินการเสวนาต่อไปและเสริมสร้างเครือข่ายของผู้นำศาสนา ส่งเสริมกันและกัน (To continue to promote interfaith relations in our respective countries and enhance a network of dialogue among religious leaders within the ASEAN community in order to support one another in our efforts towards tolerance and peace.)

3. เพื่อให้ประชาคมอาเซียนมีความรู้ในศาสนาของตนเองและศาสนา อื่นๆ (To educate our faith communities that they will be knowledgeable of their own religion and the religions of others.)

4. เพื่อดำเนินแบบต่อเนื่องไม่เหน็ดเหนื่อยเพื่อสันติภาพ เข้าใจถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (To work tirelessly at the grassroots level to promote interfaith dialogue, to build bridges among the various religious communities and to find ways to work together for common good and human dignity.)

5. จะกระทำให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างกันเพื่อความเป็นเอกภาพของผู้นำศาสนา (To continue to build familiarity and strengthen relationships by promoting mutual understanding, appreciation and unity among religious leaders and their communities.)

6. เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคี ไม่ให้ศาสนาตกเป็นเครื่องมือของนักการเมืองและสื่อมวลชน (To promote cooperation and collaboration among religions at all levels so that our religions will not be instrumentalized by political systems, ideologies, vested interests or the media.)